



WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

opracował zespół nauczycieli polonistów

Adriana Haładuda, Justyna Kmiecik, Magdalena Spychała-Reiss, Piotr Reiss

KLASA IV

SZKOŁY PODSTAWOWEJ

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej i nie osiągnął przynajmniej 34,5% punktów.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

uczeń osiągnął przynajmniej 34,5% punktów oraz...

- określa tematykę poznanych utworów,
- wyszukuje określone informacje w tekście,
- wskazuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi, a także zwroty właściwe nadawcy i adresatowi wypowiedzi,
- nazywa elementy kartki pocztowej; adresuje kartkę pocztową i zapisuje krótkie pozdrowienia, korzystając z wzoru; wskazuje nadawcę i adresata listu; zna zasady pisania sprawozdania,
- wskazuje dialog w tekście,
- wypowiada się na dany temat, - formułuje wypowiedź w oparciu o własne doświadczenia,
- zna tytuły oraz bohaterów poznanych utworów,
- wskazuje bohatera, który jest narratorem opowiadania; - podaje informacje o czasie i miejscu akcji,
- określa, kim jest podmiot liryczny,
- uzasadnia pisownię wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „ch”, „h” z pomocą nauczyciela,
- czyta ze zrozumieniem oraz z podziałem na role,
- wskazuje w tekście czasowniki; odróżnia czasownik od innych części mowy z pomocą nauczyciela; określa liczbę, rodzaj i czas czasownika; rozpoznaje osobową formę czasownika oraz bezokolicznik; z pomocą nauczyciela podejmuje próby tworzenia osobowych form od bezokolicznika i bezokoliczników; tworzy formy czasu przeszłego, teraźniejszego i przyszłego,
- zna i stara się stosować zasady pisowni nie z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami,
- wskazuje rzeczownik w tekście; uzupełnia tekst rzeczownikami z pomocą nauczyciela; odróżnia rzeczowniki pospolite od własnych; zna rodzaje rzeczownika, nazwy i pytania przypadków; odmienia rzeczownik przez przypadki i rodzaje,
- wskazuje przymiotnik w tekście; wie, że przymiotnik nazywa cechy rzeczownika; uzupełnia zdania podanymi przymiotnikami,
- zna pytania, na które odpowiada przysówek,

- wskazuje przymyki w tekście; tworzy przysłówki od przymiotników; stopniuje przysłówki utworzone od przymiotników,
- wie, co to jest spójnik i wskazuje go w tekście,
- poprawnie buduje zdania,
- wie, co to jest równoważnik zdania; rozpoznaje zdania oznajmujące, rozkazujące, pytające i wykrzyknikowe,
- wskazuje grupę pomiotu i grupę orzeczenia,
- zna zasady interpunkcji w zdaniu pojedynczym i zdaniu złożonym; wyróżnia zdanie pojedyncze i zdanie złożone,
- zna alfabet; rozumie, co to jest głoska i litera,
- wie, że „i” zmiękcza spółgłoski; odróżnia głoski twarde od miękkich, ustne od nosowych, dźwięczne od bezdźwięcznych
- wskazuje epitet i porównanie w wierszu.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 49,5% punktów oraz...

- znajduje określone informacje w tekście,
- wskazuje podmiot liryczny; opisuje podstawowe wyróżniki utworu poetyckiego (liczba zwrotek, liczba wersów w zwrotce, rymy); wie, czym są epitet, powtórzenie, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie oraz porównanie i wskazuje ich przykłady w wierszu; wyjaśnia znaczenie niektórych przenośni i związków frazeologicznych,
- wskazuje narratora; wymienia bohaterów opowiadania i określa cechy ich charakteru; ocenia postępowanie bohaterów; przedstawia ogólnie przebieg zdarzeń w utworze; porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej, określa czas i miejsce akcji w utworze; wyciąga wnioski z sytuacji przedstawionej w utworze,
- zna zwroty grzecznościowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- układa pytania do wywiadu z konkretną osobą z pomocą nauczyciela; zapisuje dialog; pisze dalszy ciąg opowiadania; opisuje wygląd, charakter, zainteresowania danych postaci; redaguje ogłoszenie, zaproszenie, sprawozdanie, plan wydarzeń, życzenia, notatkę, list, kartkę pocztową; zapisuje zwroty do adresata wielką literą; poprawnie adresuje kartkę pocztową; opisuje obraz,
- wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne w legendzie; podaje cechy baśni,
- stara się czytać głośno i wyraźnie z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych,
- podaje przykłady wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „ch”, „h”,
- samodzielnie uzasadnia pisownię wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „ch”, „h”,
- wskazuje oraz tworzy synonimy, antonimy, homonimy i zdrobnienia do podanych słów,
- rozumie, do czego służy słownik frazeologiczny,
- projektuje własną wizytówkę z pomocą nauczyciela; układa nazwiska w kolejności alfabetycznej; podaje swoje inicjały,
- samodzielnie odróżnia czasownik od innych części mowy; tworzy poprawne formy czasownika; samodzielnie tworzy osobowe formy od bezokolicznika i podaje bezokoliczniki podanych form osobowych
- zna zasady pisowni bezokoliczników zakończonych na „ść”, „źć”,
- stosuje zasady pisowni nie z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami z pomocą nauczyciela,
- do rzeczowników własnych dopisuje rzeczowniki pospolite; określa rodzaj podanych rzeczowników; podejmuje próbę określenia przypadku wskazanego w tekście rzeczownika,
- stosuje formę przymiotnika zgodną z formą określanego rzeczownika; podejmuje próbę odmiany przymiotnika przez przypadki, liczby i rodzaje; od podanych przymiotników tworzy stopień niższy i wyższy,
- podaje przykłady przysłówków; uzupełnia zdania właściwymi przymiokami i spójnikami,
- recytuje wiersz z pamięci z uwzględnieniem jego nastroju,
- porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej

- przekształca zdanie w równoważnik zdania; odróżnia określenia podmiotu od określeń orzeczenia; wskazuje orzeczenie w zdaniu złożonym,
- zna głoski, które zapisujemy dwoma lub trzema literami; wskazuje w wyrazach głoski ustne, nosowe, dźwięczne, bezdźwięczne, miękkie i twarde.

OCENA DOBRA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 74,5% punktów oraz...

- zna i stosuje zwroty grzecznościowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- uzasadnia swoje zdanie,
- wskazuje elementy świata przedstawionego; przedstawia przebieg wydarzeń w utworze, akcentując zakończenie; rozumie pojęcia: dialog, narrator; charakteryzuje oraz ocenia postawę bohaterów; opisuje świat przedstawiony w utworze; wskazuje punkt kulminacyjny utworu,
- przedstawia sytuację opisaną w wierszu; określa przeżycia podmiotu lirycznego z pomocą nauczyciela; rozpoznaje i opisuje podstawowe wyróżniki utworu poetyckiego (liczba zwrotek, liczba wersów w zwrotce, rymy); samodzielnie wskazuje epitety, porównania, przenośnie, uosobienia, ożywienia, wyrazy dźwiękonaśladowcze, powtórzenia w utworze; tworzy porównania; wskazuje w wierszu cytaty potwierdzające jego zdanie,
- zapisuje dialog z fragmentami narracji z niewielką pomocą nauczyciela; samodzielnie układa pytania do wywiadu z konkretną osobą; streszcza utwór na podstawie pytań; samodzielnie i poprawnie redaguje kartkę pocztową, list, opis, notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, sprawozdanie, opowiadanie na zadany temat; opisuje obraz, a także postać,
- wie, co to jest utwór biograficzny; samodzielnie wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne w legendzie; wymienia cechy baśni oraz opowiadania,
- czyta swoją rolę głośno, wyraźnie z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, z odpowiednią artykulacją i intonacją,
- rozumie pojęcia: przysłowie i morał, cytat, twórca, media, komiks,
- wskazuje wypowiedzi w języku potocznym i języku literackim,
- tworzy wyrazy pokrewne od podanych, a także synonimy, antonimy, homonimy, neologizmy
- wyjaśnia znaczenie związków frazeologicznych; korzysta ze słownika frazeologicznego,
- dba o poprawność ortograficzną; stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów z „ó” „u”, „rz”, „ż”, „ch”, „h”,
- zna pojęcie „czasownik”; uzupełnia tekst poprawnymi formami czasowników; wyjaśnia, o czym informują formy czasu przeszłego, teraźniejszego, przyszłego,
- samodzielnie stosuje zasady pisowni nie z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami,
- zna zasady pisowni bezokoliczników zakończonych na -ść, -źć, form czasu przeszłego,
- rozróżnia rzeczowniki nazywające osoby, zwierzęta, rośliny, przedmioty; zna zasady pisowni rzeczowników własnych; określa przypadek i liczbę podanych rzeczowników,
- zna i potrafi wyjaśnić pojęcie: „przymiotnik”; odmienia przymiotnik przez przypadki, liczby i rodzaje; formy stopnia wyższego i najwyższego przymiotników poprawnie łączy z rzeczownikami; stopniuje przymiotniki w sposób prosty i opisowy,
- wskazuje przysłówki w tekście,
- łączy przyimki z rzeczownikami, tworząc wyrażenia przyimkowe,
- wie, co to jest spójnik i jaką funkcję pełni w zdaniu,
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania; zna podział zdań ze względu na cel wypowiedzi; uzupełnia zdania nierozwinięte określeniami odpowiadającymi na dane pytanie;
- przestrzega zasad interpunkcji w zdaniu pojedynczym i zdaniu złożonym,
- odszukuje podane wyrazy w słowniku,
- poprawnie określa liczbę głosek i liter w wyrazie; wie, jaka jest różnica pomiędzy głoską a literą; poprawnie dzieli wyrazy na głoski i na litery; wyjaśnia, czym różnią się spółgłoski miękkie od twardych; wskazuje w tekście wyrazy

z głoskami ustnymi i głosowymi; wie, jak powstają głoski dźwięczne i bezdźwięczne; dzieli wyrazy na sylaby; zna zasady akcentowania w języku polskim.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 89,5% punktów oraz...

- poprawnie stosuje zwroty grzecznościowe w rozmowie oficjalnej i nieoficjalnej; potrafi wyrazić prośbę, gratulacje, podziękowanie, przeprosiny w rozmaity sposób,
- przedstawia sytuację opisaną w wierszu; samodzielnie określa przeżycia podmiotu lirycznego oraz nastroj wiersza; samodzielnie rozpoznaje i opisuje podstawowe wyróżniki utworu poetyckiego (liczba zwrotek, liczba wersów w zwrotce, rymy); wskazuje przenośnie w utworze i wyjaśnia ich znaczenie; tworzy porównania; wyjaśnia, czym jest epitet; wskazuje powtórzenie i rozumie jego funkcję; podaje przykłady wyrazów dźwiękonaśladowczych; wyjaśnia, czym jest uosobienie; tworzy ożywienie,
- ocenia postępowanie bohaterów, podając przykłady z tekstu; charakteryzuje świat przedstawiony w utworze; określa rodzaj narracji; formułuje wnioski na podstawie sytuacji przedstawionej w utworze i uzasadnia je; rozumie przesłanie utworu; przedstawia przebieg zdarzeń w utworze; określa uczucia i opisuje zachowania; wskazuje w tekście wydarzenia realistyczne i fantastyczne,
- zapisuje dialog z fragmentami narracji; zna i stosuje zasady pisania opowiadania; poprawnie zapisuje wszystkie elementy kartki pocztowej; poprawnie redaguje opis, notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, list, sprawozdanie, życzenia z uwzględnieniem zwrotów grzecznościowych; opisuje obraz; odpowiada na pytania dotyczące wywiadu; potrafi przeprowadzić prosty wywiad; wyjaśnia czym różni się plan szczegółowy od planu ramowego oraz redaguje szczegółowy plan utworu; stosuje w opisie akapity oraz bogate słownictwo,
- wymienia cechy legendy; zna imiona i nazwiska twórców baśni oraz tytuły ich utworów;
- czyta swoją rolę głośno i wyraźnie, z odpowiednią intonacją i artykulacją,
- uzasadnia swoje zdanie i wybory; opowiada tę samą historię z punktu widzenia różnych bohaterów,
- wymienia dokonania sławnych Polaków i ich dokonania; zna polskich laureatów Nagrody Nobla,
- znajduje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych; podaje własne przykłady antonimów; tworzy neologizmy; zapamiętuje niektóre wyrazy staropolskie; podaje przykłady homonimów,
- wyjaśnia znaczenie wybranych związków frazeologicznych,
- zna zasady pisowni wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „ch”, „h”, i wymienia wyjątki,
- odróżnia czasowniki nazywające czynności od nazywających stany; określa osobę i liczbę czasowników w tekście; samodzielnie wskazuje w tekście osobowe formy czasowników i bezokoliczniki; tworzy poprawne formy od bezokolicznika i podaje bezokoliczniki podanych form osobowych; używa prawidłowych form czasownika typu: „umieć”, „rozumieć” w czasie teraźniejszym; poprawnie określa osobę i liczbę czasowników w czasie przyszłym, teraźniejszym i przeszłym,
- poprawnie zapisuje daty cyframi arabskimi i rzymskimi,
- poprawnie i samodzielnie stosuje zasady pisowni „nie” z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami,
- wie, że niektóre rzeczowniki odmieniają się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej; zna zasady pisowni rzeczowników własnych i zapisuje je poprawnie; tworzy odpowiednie formy rzeczowników, odróżnia rzeczowniki odczasownikowe od czasowników,
- określa rzeczownik właściwymi przymiotnikami; samodzielnie uzupełnia zdania właściwymi przymiotnikami; wskazuje w tekście przymiotniki w stopniu wyższym i najwyższym oraz określa ich formy gramatyczne,
- uzupełnia zdania właściwymi przysłówkami; tworzy przysłówki od przymiotników,
- wie, przed jakimi spójnikami stawiamy przecinek,
- swobodnie przekształca zdanie w równoważnik i równoważnik w zdanie; poprawnie układa zdania w zależności od celu wypowiedzi; tworzy zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte; poprawnie przekształca zdania pojedyncze

- nierozwinięte w rozwinięte i pojedyncze w złożone; formułuje pytania, na które odpowiadają wyrazy określające; dopasowuje zdanie do wykresu; przestrzega zasad interpunkcji w zdaniu pojedynczym i złożonym,
- porządkuje wyrazy, uwzględniając kolejne litery alfabetu,
 - wie, jaka jest różnica pomiędzy głoską a literą; poprawnie określa liczbę głosek i liczbę liter w wyrazie; stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów z „i”; podaje przykłady wyrazów zawierających spółgłoski twarde i miękkie; podaje przykłady wyrazów zawierających głoski nosowe; wskazuje wyrazy, w których głoskę dźwięczną wymawiamy jak bezdźwięczną; uzasadnia pisownię głosek dźwięcznych, podając inne formy danego wyrazu z pomocą słownika,
 - poprawnie dzieli wyrazy na sylaby,
 - wskazuje w tekście wyrazy akcentowane na drugiej sylabie od końca.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 99,5% punktów oraz...

- bierze udział w konkursach na szczeblu szkolnym, rejonowym, wojewódzkim,
- układa i poprawnie zapisuje dialog na wybrany temat w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej; redaguje wypowiedź w języku potocznym; tworzy tekst poetycki zawierający porównania; bezbłędnie redaguje ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, kartkę pocztową, list, sprawozdanie, opowiadanie, opis, recenzję,
- odróżnia twórczy i odtwórczy plan wydarzeń,
- rozumie, czym są pozajęzykowe środki komunikacji i poprawnie się nimi posługuje,
- rozumie przesłanie utworu,
- wskazuje wyrazy, które wyszły z użycia i szuka ich znaczenia w słowniku,
- posługuje się bogatym słownictwem,
- opowiada tę samą historię z punktu widzenia różnych bohaterów,
- bezbłędnie zapisuje wyrazy z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „ch”, „h”,
- formułuje pouczenie płynące z przysłowia i uzasadnia jego słuszność; stosuje znane powiedzenia w odpowiednim kontekście,
- opowiada znaną sobie legendę; samodzielnie przedstawia legendę dotyczącą swojego regionu,
- podejmuje własne próby twórcze,
- bezbłędnie rozpoznaje, tworzy i określa formy osobowe czasownika,
- wskazuje rzeczowniki, które odmieniają się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej; zna zasady pisowni rzeczowników własnych i zapisuje je bezbłędnie; samodzielnie i bezbłędnie tworzy odpowiednie formy rzeczowników i uzupełnia nimi zdania,
- bezbłędnie wskazuje w tekście przymiotniki w stopniu wyższym i najwyższym oraz określa ich formy gramatyczne,
- stopniuje przysłówki utworzone od przymiotników,
- bezbłędnie uzupełnia różne zwroty odpowiednimi przymiokami,
- bezbłędnie i samodzielnie rozwija zdania nierozwinięte, dopisując określenia podmiotu i orzeczenia,
- rysuje wykresy zdań i zaznacza na nich grupę podmiotu i grupę orzeczenia,
- bezbłędnie stawia przecinki w zdaniu pojedynczym i w zdaniu złożonym.



WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

opracował zespół nauczycieli polonistów

Adriana Haładuda, Justyna Kmiecik, Magdalena Spychała-Reiss, Piotr Reiss

KLASA V

SZKOŁY PODSTAWOWEJ

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej i nie osiągnął przynajmniej 34,5% punktów.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

uczeń osiągnął przynajmniej 34,5% punktów oraz...

- nawiązuje kontakt werbalny z kolegami i nauczycielem,
- formułuje pytania i odpowiada odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej,
- potrafi samodzielnie połączyć kilka zdań w logiczną wypowiedź,
- zachowuje porządek chronologiczny w opowiadaniu i streszczeniu,
- nazwa cechy, opisując przedmioty, krajobraz, wygląd postaci,
- potrafi zastosować słownictwo wyrażające prośbę i polecenie, zaproszenie, przeprosiny,
- potrafi opanować pamięciowo tekst prozatorski lub poetycki,
- zna najważniejsze zasady poprawności językowej, dzięki którym jego wypowiedzi są zrozumiałe dla odbiorcy,
- stosuje się do zaleceń nauczyciela w doskonaleniu umiejętności komunikacji werbalnej,
- zna podstawowe niewerbalne środki wypowiedzi wzbogacające komunikat werbalny.
- czyta teksty cicho i rozumie ich ogólny sens,
- czyta teksty głośno i z pomocą nauczyciela stara się poprawnie akcentować oraz artykułować wyrazy,
- zna zasady intonacji zdaniowej,
- zna podział tekstów na artystyczne i użytkowe, prozatorskie i poetyckie,
- zna podstawowe pojęcia związane ze światem przedstawionym utworu (opowiadania, baśni, legendy, mitu),
- odczytuje dane z różnych przekazów informacji (instrukcja, zaproszenie, schemat).
- słucha i rozumie sens poleceń oraz prostych instrukcji,
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych w słuchanym tekście,
- potrafi sformułować pytania zamknięte do najważniejszych treści słyszanej wypowiedzi,
- rozumie intencję nadawcy wypowiedzi.
- buduje wypowiedzenia proste i złożone, kilkuzdaniowe wypowiedzi na określony temat,
- redaguje proste opowiadanie z dialogiem,
- streszcza nieskomplikowane teksty fabularne,
- zna podstawowe cechy tekstów użytkowych (list, telegram, zaproszenie, ogłoszenie),
- nazywa cechy wyglądu postaci fikcyjnej lub rzeczywistej, zna zasady opisu cech charakteru postaci,
- w najprostszej formie zapisuje informacje wybrane z tekstu,
- zapisuje informacje w tabeli, na schemacie i wykresie,
- tworzy plan ramowy, a z pomocą nauczyciela dopisuje wydarzenia szczegółowe,

- zna podstawowe zasady ortografii i interpunkcji,
- stosuje zasady estetycznego zapisu,
- zna zasady organizacji i kompozycji wypowiedzi pisemnej.
- stosuje wiedzę językową w zakresie:
 1. słownictwa (dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne z podanych w rozsypance, zna wybrane związki frazeologiczne pochodzenia biblijnego i mitologicznego, przysłowia),
 2. składni (z pomocą nauczyciela rozpoznaje rodzaje wypowiedzi – pojedyncze, złożone, zdanie, równoważnik zdania, zna różne typy wypowiedzi – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, zauważa zespoły składniowe w wypowiedzeniu pojedynczym, rysuje wykres graficzny zdania pojedynczego, zna zasady interpunkcji zdania pojedynczego i wypowiedzenia złożonego),
 3. fleksji (z pomocą nauczyciela rozpoznaje formę i funkcję odmiennych i nieodmiennych części mowy przewidzianych w programie nauczania),
 4. fonetyki (zna alfabet, dzieli wyrazy na głoski, litery, sylaby, z pomocą nauczyciela zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, zna sposoby oznaczania miękkości głosek).

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 49,5% punktów oraz...

- uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- angażuje się w rozmowę na określony temat,
- buduje kilkuzdaniowe wypowiedzi ustne,
- opowiada, streszcza i opisuje, używając odpowiednio dobranego słownictwa,
- buduje wypowiedzi o charakterze prośby, polecenia,
- używa odpowiedniego słownictwa, formułując zaproszenie, prośbę, przeprosiny, odmowę,
- wygłasza z pamięci teksty prozatorskie lub poetyckie, zwraca uwagę na słowa-klucze, zmienia tempo, posługuje się pauzą,
- pracuje nad poprawnością językową wypowiedzi,
- doskonali umiejętności komunikacji werbalnej, stosując się do zaleceń nauczyciela,
- wzbogaca komunikat werbalny pozajęzykowymi środkami wyrazu.
- rozumie ogólny sens tekstów czytanych cicho, zauważa ich sens metaforyczny,
- płynnie czyta teksty głośno, poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy,
- stosuje zasady intonacji zdaniowej,
- rozróżnia teksty artystyczne i użytkowe, prozatorskie i poetyckie,
- rozumie podstawowe pojęcia związane ze światem przedstawionym utworu fabularnego oraz ze stylistyką i rytmizacją tekstu poetyckiego,
- wyszukuje, rozpoznaje i rozumie informacje zawarte w artykule, instrukcji, schemacie, notatce, wykresie.
- potrafi zrekonstruować sens słyszanych wcześniej poleceń, instrukcji, innych wypowiedzi,
- selekcjonuje i wykorzystuje usłyszane informacje w samodzielnie tworzonym tekście,
- na podstawie słyszanego tekstu potrafi sformułować pytania zamknięte do najważniejszych jego treści.
- pisze wypowiedzi o charakterze artystycznym (opowiadanie z dialogiem, opis) i użytkowym (list, telegram, zaproszenie, zawiadomienie),
- opisuje cechy zewnętrzne i wewnętrzne postaci fikcyjnej lub rzeczywistej,
- zapisuje najważniejsze informacje w formie kilku zdań, wpisu danych w tabelę, na schemacie, wykresie,
- pisze streszczenie utworu,
- tworzy plan ramowy, a z pomocą nauczyciela plan szczegółowy,
- zna i stosuje zasady ortografii i interpunkcji,
- stosuje zasady estetycznego zapisu oraz organizacji i kompozycji wypowiedzi pisemnej.
- stosuje wiedzę językową w zakresie:
 1. słownictwa (dopisuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wyjaśnia znaczenie i pochodzenie wybranych frazeologizmów biblijnych i mitologicznych, przysłów, powiedzeń),
 2. składni (rozpoznaje rodzaje wypowiedzi – pojedyncze i złożone, zdanie, równoważnik zdania, wyróżnia różne ich typy – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, wskazuje zespoły składniowe w zdaniu, rysuje wykres graficzny zdania pojedynczego),

3. fleksji (zna podstawowe formy i funkcje odmiennych i nieodmiennych części mowy przewidzianych w programie nauczania),
4. fonetyki (posługuje się alfabetem, poprawnie artykułuje głoski, uwzględnia różnicę między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek przez i oraz kreseczkę).

OCENA DOBRA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 74,5% punktów oraz...

- podtrzymuje kontakt werbalny z kolegami i nauczycielem, aby wykonać, sprawdzić i poprawić powierzone mu zadanie indywidualne,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji na tematy związane z codziennymi sytuacjami, samodzielnie wypowiada się na temat przeczytanych lektur,
- argumentuje swoje stanowisko, odwołując się do doświadczeń życiowych oraz przeczytanego tekstu,
- opowiada i opisuje, stosując odpowiednie słownictwo,
- posługuje się komunikatem różnego typu,
- wygłaszając tekst z pamięci, zwraca uwagę na ważne jego treści, zmusza odbiorcę do refleksji,
- stosuje się do norm językowych.
- czyta teksty cicho, rozumiejąc ich sens na poziomie semantycznym, oraz odkrywa znaczenia przenośne,
- stosuje zasady wyrazistej artykulacji i intonacji w czasie płynnego czytania głośno tekstów literackich,
- rozpoznaje i wskazuje charakterystyczne cechy różnych tekstów kultury (teksty literackie, użytkowe, publicystyczne, popularnonaukowe, przedstawienia teatralne i filmy, przekazy ikoniczne),
- rozpoznaje i omawia elementy świata przedstawionego w utworze fabularnym,
- odczytuje i wykorzystuje dane z artykułów, instrukcji, schematu, tabeli, wykresu itp.
- słuchając tekstu artystycznego, rozumie jego sens przenośny,
- słucha poleceń, instrukcji, innych wypowiedzi uczniów i nauczyciela w celu sporządzania samodzielnych notatek,
- wybiera i wykorzystuje informacje ze słyszanego tekstu dla stworzenia własnej wypowiedzi.
- korzystając z pomocy nauczyciela, buduje spójne wypowiedzi odpowiednie do sytuacji nadawczo-odbiorczej, stosując właściwe słownictwo i struktury składniowe,
- redaguje teksty użytkowe, takie jak: sprawozdanie, instrukcja, przepis,
- charakteryzuje jak najpełniej postać literacką lub rzeczywistą, podaje i opisuje cechy wyglądu, osobowości i charakteru,
- notuje informacje w wybranej formie (wypowiedź kilkuzdaniowa, tabela, schemat), stosuje zasadę zwięzłości,
- tworzy plan ramowy, szczegółowy i swobodnie go przekształca,
- stosuje charakterystyczne elementy świata przedstawionego oraz właściwą jego konstrukcję w opowiadaniu, baśni, legendzie,
- dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną pisanej wypowiedzi.
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 1. słownictwa (stosuje w zdaniu wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wykorzystuje wybrane frazeologizmy biblijne i mitologiczne, przysłowia, powiedzenia w wypowiedziach ustnych i pisemnych),
 2. składni (rozpoznaje i nazywa rodzaje wypowiedzeń – pojedyncze, złożone, zdania, równoważniki zdań, typy wypowiedzeń – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, wyróżnia zespoły składniowe w wypowiedzeniu pojedynczym, rysuje wykres graficzny zdania pojedynczego, stosuje zasady interpunkcji zdania pojedynczego i złożonego),
 3. fleksji (poprawnie stosuje odmienne i nieodmienne formy przewidzianych w programie nauczania części mowy, trafnie nazywa ich funkcję),
 4. fonetyki (posługuje się alfabetem, stosuje wiadomości dotyczące różnicy między wymową a zapisem samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, poprawnie zapisuje zmiękczenia).

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 89,5% punktów oraz...

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z kolegami oraz nauczycielem, aby skorygować lub udoskonalić powierzone zadanie indywidualne czy zespołowe,
- udziela twórczych wskazówek, instrukcji co do sposobu pracy grupy, istotnych dla rozwiązania zadania, wykonania polecenia,
- prowadzi (rozpoczyna, podtrzymuje, kończy) rozmowę na temat codziennych sytuacji,
- stawia problemowe pytania dotyczące przeczytanej lektury,
- argumentuje swoje stanowisko w rozmowie, powołując się na tekst kultury, ustosunkowuje się do wypowiedzi innych kolegów, rozwija problem przez porównanie innych znanych mu tekstów,
- twórczo opowiada i opisuje,
- dostosowuje rodzaj komunikatu do sytuacji nadawczo-odbiorczej i celu wypowiedzi,
- wygłaszając tekst z pamięci, wskazuje na funkcję ekspresywną i metajęzykową utworu,
- dokonuje korekty własnej wypowiedzi.
- czyta teksty cicho i rozumie ich sens na poziomie semantycznym oraz krytyczno-twórczym,
- płynnie czyta głośno i podkreśla sensy utworu ważne dla rozumienia na poziomie semantycznym i krytycznym,
- analizuje charakterystyczne cechy różnych tekstów kultury,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze,
- odczytuje, przetwarza, wykorzystuje dane z artykułów, instrukcji, schematów, wykresów, tabel itp.
- słuchając tekstu artystycznego, zauważa i analizuje jego sens przenośny,
- słucha poleceń, instrukcji w celu samodzielnego lub zespołowego wykonania zadania; innych wypowiedzi uczniów i nauczyciela w celu sporządzania samodzielných notatek,
- słuchając tekstu, analizuje informacje w celu wykorzystania ich we własnej wypowiedzi.
- samodzielnie buduje spójne wypowiedzi dostosowane do sytuacji komunikacyjnej, dobierając słownictwo i struktury składniowe świadczące o systematycznym kształceniu kompetencji językowych,
- pisze pełną charakterystykę postaci fikcyjnej lub rzeczywistej, przedstawiając oprócz cech osobowości i charakteru motywy jej postępowania, dokonuje oceny postaw bohatera,
- dopasowuje formę notatki do rodzaju zapisanych informacji,
- komponuje i pisze opowiadanie, baśń, legendę z zachowaniem ich cech gatunkowych,
- dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną pisanej wypowiedzi.
- sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 1. słownictwa (stosuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, związki frazeologiczne pochodzenia biblijnego lub mitologicznego, przysłowia i powiedzenia w tekście, wzbogacając język wypowiedzi),
 2. składni (klasyfikuje wypowiedzenia – pojedyncze, złożone, zdania, równoważniki zdania, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe – stosuje je w dłuższej wypowiedzi, analizuje budowę logiczno-składniową zdania pojedynczego – wyróżnia zespoły składniowe, rysuje wykres graficzny, stosuje poprawny szyk wyrazów w zdaniu, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzenia pojedynczego i złożonego),
 3. fleksji (poprawnie stosuje w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych formy odmienne i nieodmienne części mowy przewidzianych w programie nauczania, analizuje ich funkcję w zdaniu),
 4. fonetyki (bezbłędnie posługuje się alfabetem, swobodnie stosuje wiadomości dotyczące różnicy między wymową a zapisem samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, poprawnie zapisuje zmiękczenia).

OCENA CELUJĄCA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 99,5% punktów oraz...

- formułuje twórcze uwagi, polecenia, instrukcje, dzięki czemu uczestniczy w planowaniu, usprawnianiu, kontrolowaniu i ocenie pracy zespołu czy grupy,
- rozpoczyna rozmowę na temat lektury od postawienia problemu,
- tworzy bezbłędne pod względem językowym komunikaty,

- wygłasza teksty z pamięci, dokonując analizy i interpretacji ważniejszych jego sensów,
- umiejętnie, w zależności od sytuacji komunikacyjnej, wykorzystuje werbalne i niewerbalne środki językowe.
- czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym różne teksty kultury nieobjęte listą lektur przewidzianą w programie nauczania,
- interpretuje elementy świata przedstawionego i kompozycję utworu literackiego.
- dokonuje analizy i interpretacji niektórych sensów przenośnych słuchanego tekstu artystycznego (również spoza listy lektur objętej programem),
- słuchając różnych tekstów, dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych.
- wykazuje się samodzielnością, twórczym ujęciem tematu, pomysłową formą, przemyślaną kompozycją i poprawnością językową w wypowiedziach pisemnych,
- proponuje własne, ciekawe i urozmaicone pod względem graficznym formy notatek,
- podejmuje próby formułowania wypowiedzi na temat przeczytanych lektur.
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji, fonetyki,
- poszerza wiedzę językową o treści wykraczające poza przewidziane programem nauczania w klasie V,
- wykazuje się szczególną dbałością o zachowanie norm poprawnościowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych.



WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

opracował zespół nauczycieli polonistów

Adriana Haładuda, Justyna Kmiecik, Magdalena Spychała-Reiss, Piotr Reiss

KLASA VI

SZKOŁY PODSTAWOWEJ

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej i nie osiągnął przynajmniej 34,5% punktów.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

uczeń osiągnął przynajmniej 34,5% punktów oraz...

- buduje wypowiedzi na temat,
- formułuje odpowiednie do sytuacji komunikacyjnej pytania i odpowiedzi,
- przedstawia swoje zdanie w dyskusji,
- zna zasady kulturalnej rozmowy,
- stosuje w opowiadaniu wypowiedzenia proste i rozwinięte, pojedyncze i złożone,
- wprowadza dialog w mowę opowieściową,
- mówi o swoich przeżyciach w danej sytuacji, nazywa przeżycia bohatera literackiego,
- nazywa cechy bohatera, wyciąga proste wnioski dotyczące jego postępowania,
- wygłasza z pamięci teksty poetyckie lub prozatorskie,
- jako nadawca i odbiorca komunikatu korzysta z niewerbalnych środków wyrazu,
- stara się stosować do podstawowych zasad poprawności językowej.
- czyta odpowiednio dobrane teksty literackie i rozumie ich treść,
- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową,
- rozumie zależność między użytymi w tekście środkami stylistycznymi a jego treścią,
- wyróżnia postać mówiącą w różnych gatunkach i rodzajach literackich,
- rozróżnia pojęcia *fabuła*, *akcja*, *wątek*,
- wie, czym się różni opowiadanie od powieści,
- dostrzega podobieństwa i różnice między światem przedstawionym w literaturze a rzeczywistością,
- odczytuje teksty kultury: komiks, obraz, rzeźbę,
- zauważa podobieństwa i różnice między utworem literackim a jego adaptacją filmową czy teatralną,
- zauważa w tekście reklamy słownictwo wyrażające perswazję.
- słucha wypowiedzi rozmówców,
- dokonuje przekładu intersemiotycznego wysłuchanego komunikatu, np. wykonuje ilustrację do tekstu, piosenki.
- buduje dłuższe wypowiedzi za pomocą różnych wypowiedzeń pojedynczych i złożonych,

- wplata dialog w tekst narracyjny,
- redaguje opowiadanie twórcze i odtwórcze,
- wypełnia druki urzędowe i pocztowe,
- opisuje wskazane elementy dzieła plastycznego,
- streszcza tekst w porządku chronologicznym,
- nazywa cechy charakteru i osobowości postaci literackiej,
- komponuje plan wypowiedzi,
- przestrzega podstawowych zasad poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej oraz estetyki redagowanej wypowiedzi.
- stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - fonetyki (zna pojęcie głoski i litery; dostrzega różnicę między głoską dźwięczną i bezdźwięczną, nosową i ustną, twardą i miękką, między zapisem a wymową głoski; dzieli wyrazy na sylaby),
 - słownictwa i słowotwórstwa (dopasowuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne; potrafi zastosować wybrane związki frazeologiczne pochodzenia biblijnego, mitologicznego, przysłowia; rozumie znaczenie wyrazów; z pomocą nauczyciela wyróżnia części w budowie słowotwórczej wyrazu),
 - fleksji (z pomocą nauczyciela rozpoznaje formę i funkcję odmiennych części mowy; wskazuje nieodmienne części mowy),
 - składni (z pomocą nauczyciela rozpoznaje części zdania, zna ich funkcję składniową; odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdania złożonego podrzędnie).

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 49,5% punktów oraz...

- uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- buduje spójne, logiczne wypowiedzi, posługując się poprawnym słownictwem,
- przedstawia swoje stanowisko w dyskusji, dobierając rzeczowe argumenty,
- stosuje się do zasad kulturalnej dyskusji,
- opowiada, stosując różnego rodzaju wypowiedzenia,
- wzbogaca opowiadanie dialogiem; stosuje opis własnych przeżyć, mówi o przeżyciach bohatera literackiego,
- charakteryzuje bohatera literackiego, formułuje ocenę jego postępowania,
- wygłasza teksty poetyckie i prozatorskie, stosując się do zasad poprawnej artykulacji oraz intonacji i zwracając uwagę na warstwę znaczeniową tekstu,
- świadomie korzysta z niewerbalnych środków komunikacji, takich jak gest, mimika twarzy, intonacja, pauza, dostosowując je do rodzaju komunikatu, jego odbiorców, celu wypowiedzi,
- stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej, tak aby jego wypowiedzi były zrozumiałe dla odbiorcy.
- czyta ze zrozumieniem teksty literackie na poziomie semantycznym i samodzielnie rozwiązuje niektóre zadania świadczące o rozumieniu tekstu na poziomie krytycznym,
- analizuje zależność między użytymi w utworze środkami stylistycznymi a jego treścią,
- wyjaśnia pojęcia *fabuła*, *akcja*, *wątek*,
- wyróżnia rodzaje powieści,
- wnioskuje na temat otaczającej go rzeczywistości oraz miejsca człowieka w świecie na podstawie wybranych tekstów literackich,
- odczytuje plakat,
- dostrzega zależności między dziełem literackim a jego adaptacją,
- zauważa różnice w realizacji tego samego tematu i motywu w różnych dziedzinach sztuki oraz w różnych formach wypowiedzi artystycznej,
- dostrzega mechanizmy oddziaływania reklamy na jej odbiorcę.

- uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi rozmówców,
- dokonuje przekładu intersemiotycznego wysłuchanego komunikatu na taką formę, jak: słuchowisko, scenka dramatyczna itp.
- stara się zachować poprawność językową i stylistyczną dłuższych wypowiedzi zbudowanych za pomocą różnych typów wypowiedzeń,
- konstruuje teksty informacyjne oraz teksty o charakterze instrukcji,
- redaguje podanie, życiorys, samodzielnie prostą notatkę,
- za pomocą odpowiedniego słownictwa komponuje opis przedmiotu, miejsca, cech bohatera w opowiadanie twórcze lub odtwórcze,
- podejmuje próby spójnego opisu dzieła plastycznego,
- niezależnie od budowy utworu streszcza tekst w porządku chronologicznym, szczegółowo relacjonuje przedstawione wydarzenia,
- podejmuje próbę opisu postaci rzeczywistej lub literackiej, uwzględniając jej cechy charakteru i osobowości,
- stosuje zasady estetyki, graficznej organizacji tekstu oraz poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej redagowanych wypowiedzi.
- stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - fonetyki (dzieli wyrazy na litery i głoski, rozpoznaje głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde, miękkie; dzieli wyrazy na sylaby i potrafi przenieść wyraz do następnej linijki zgodnie z obowiązującymi zasadami; dostrzega różnicę między zapisem a wymową głosek),
 - słownictwa i słowotwórstwa (posługuje się słownictwem bliskoznacznym, wyrazami przeciwstawnymi, wybranymi związkami frazeologicznymi pochodzenia biblijnego i mitologicznego, przysłowiami; rozumie znaczenie wyrazów; wyjaśnia sens niektórych neologizmów i archaizmów; zna pojęcia *wyraz podstawowy* i *pochodny*; wyróżnia podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń),
 - fleksji (rozpoznaje w wypowiedzeniu odmienne i nieodmienne części mowy, rozpoznaje formę odmiennych części mowy),
 - składni (rozpoznaje części zdania; wyróżnia w zdaniu orzeczenie imienne i czasownikowe; zna rodzaje podmiotu; odróżnia zdania złożone podrzędnie i współrzędnie, spójnikowo i bezspójnikowo).

OCENA DOBRA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 74,5% punktów oraz...

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- buduje spójne i poprawne pod względem językowym wypowiedzi, zróżnicowane stylistycznie w zależności od intencji nadawcy oraz adresata,
- uczestniczy w dyskusji na podany temat, przedstawia logiczne, rzeczowe argumenty poparte odpowiednimi przykładami i stosuje perswazję językową nieprzekraczającą granic kulturalnej rozmowy, tak aby przekonać pozostałych jej uczestników do przyjęcia jego stanowiska,
- wzbogaca wypowiedzi o niewerbalne środki wyrazu, dobrane odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej,
- stosuje w swoich wypowiedziach dialog, opis przeżyć wewnętrznych,
- charakteryzuje bohatera literackiego; ocenia jego postawy i postępowanie, uwzględniając motywy działania,
- wygłaszając tekst poetycki lub prozatorski, stosuje pauzę, dobiera odpowiednio barwę i ton głosu, zaznacza akcenty logiczne, tak aby zwrócić uwagę odbiorcy na warstwę znaczeniową utworu,
- zwraca uwagę na poprawność językową i stylistyczną swoich wypowiedzi.
- czyta różne teksty literackie na poziomie krytyczno-twórczym,
- rozumie funkcję użytych w utworze środków stylistycznych oraz znaczenie postaci mówiącej w tekście,
- posługuje się terminami *fabuła*, *akcja*, *wątek*,
- wyróżnia cechy różnych rodzajów powieści i opowiadania,
- na podstawie analizy utworów literackich odkrywa podstawowe prawa dotyczące człowieka i otaczającego świata,

- analizuje treści pozaliterackich tekstów kultury,
- porównuje utwory literackie z ich adaptacją filmową lub teatralną,
- dostrzega zależność między realizacją tematu dzieła a jego tworzywem,
- wypowiada opinie na temat reklam i dostrzega werbalne oraz niewerbalne mechanizmy oddziaływania na odbiorcę.
- analizuje przenośny sens wysłuchanego tekstu,
- dokonuje w dowolnej formie przekładu intersemiotycznego wysłuchanego komunikatu.
- konstruuje wypowiedzi zróżnicowane stylistycznie w zależności od intencji nadawcy, odbiorcy komunikatu oraz sytuacji komunikacyjnej,
- stosuje słownictwo odpowiednie do rodzaju i celu wypowiedzi,
- wzbogaca tekst dialogiem charakteryzującym bohatera,
- redaguje opowiadanie twórcze z elementami opisu przeżyć wewnętrznych bohatera, notatkę, sprawozdanie,
- opisując dzieło plastyczne, zauważa jego sens przenośny,
- charakteryzuje postać literacką lub rzeczywistą, nazywa cechy jej charakteru, osobowości i usposobienia, zauważa motywy działania,
- dba o estetykę zapisu, poprawność językową i stylistyczną redagowanego tekstu.
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - fonetyki (dostrzega różnicę między wymową a zapisem głosek, oznacza miękkość głoski przez znak zmiękczenia oraz *i*),
 - słownictwa i słowotwórstwa (dobiera odpowiednio słownictwo bliskoznaczne w wypowiedzi w celu uniknięcia powtórzeń; stosuje w wypowiedziach pisemnych lub ustnych wyrazy przeciwstawne, związki frazeologiczne i przysłowia, a także powiedzenia związane z regionem; rozumie funkcję neologizmów i archaizmów w tekście, wyjaśnia ich sens; bada budowę słowotwórczą wyrazu; tworzy rodzinę wyrazów; tworzy definicję słowotwórczą wyrazu),
 - fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy, nazywa je i określa formę gramatyczną, rozumie ich funkcję w zdaniu, poprawnie stosuje je w wypowiedzi, w szczególności formy czasowników zakończonych na *-no*, *-to*, nieregularnie odmieniających się rzeczowników, formy proklityczne i enklityczne zaimków, liczebniki w związku z rzeczownikiem),
 - składni (rozpoznaje części zdania pojedynczego; nazywa typy orzeczenia imienne i czasownikowe oraz podmiotu – gramatyczny, domyślny, logiczny, zbiorowy; rysuje wykres logiczny zdania pojedynczego; rozróżnia zdania złożone podrzędnie i współrzędnie; stosuje zasady interpunkcji wypowiedzenia pojedynczego i złożonego).

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 89,5% punktów oraz...

- jako świadomy uczestnik sytuacji komunikacyjnej nawiązuje kontakt, podtrzymuje go oraz dobiera formę komunikatu w zależności od celu wypowiedzi i rodzaju odbiorcy,
- różnicuje swoje wypowiedzi stylistycznie, dba o ich poprawność językową, korzysta z bogatego słownictwa, stosuje odpowiednio dobrane do sytuacji komunikacyjnej niewerbalne środki wyrazu, aby komunikat stał się w pełni czytelny dla odbiorcy,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji na tematy związane z rzeczywistością oraz dotyczące lektury; wprowadza w temat rozmowy; przekonuje do swojego zdania, udowadniając racje w sposób rzeczowy i logiczny; posługuje się informacją, cytatem z danego źródła; nawiązuje do wypowiedzi interlokutorów, wyciąga wnioski, dokonuje podsumowania rozmowy, modyfikuje własne poglądy; dba o poprawność językową wypowiedzi oraz o przestrzeganie przez dyskutantów zasad kulturalnej rozmowy,
- ubarwia wypowiedzi dialogiem, opisem przeżyć wewnętrznych, monologiem wewnętrznym postaci,

- stosuje charakterystykę bezpośrednią bohatera, wykorzystując bogate słownictwo nazywające cechy; stosuje charakterystykę pośrednią uwzględniającą motywy działania postaci; dokonuje oceny moralnej bohatera w odwołaniu do uniwersalnych wartości etycznych,
- wygłaszając tekst poetycki lub prozatorski z pamięci, podejmuje próbę jego interpretacji głosowej,
- dokonuje autokorekty językowej i stylistycznej wygłaszanego komunikatu.
- odczytuje tekst poetycki i prozatorski na poziomie przenośnym i symbolicznym,
- analizując konstrukcję i warstwę znaczeniową utworu, bierze pod uwagę funkcję osoby mówiącej w tekście,
- badając strukturę świata przedstawionego, dostrzega mechanizmy rozwoju fabuły, akcji, głównych wątków utworu prozatorskiego,
- na podstawie analizy utworów literackich podejmuje próbę interpretacji znaczenia i miejsca człowieka w świecie,
- odczytuje inne odpowiednio dobrane teksty kultury na poziomie krytyczno-twórczym,
- analizuje treść oraz tworzywo adaptacji filmowej lub teatralnej dzieła literackiego,
- bada zależność między tworzywem dzieła a realizacją tego samego tematu lub motywu w różnych dziedzinach sztuki,
- wyjaśnia mechanizmy oddziaływania reklam.
- dostrzega przenośny sens wysłuchanego tekstu,
- tworzy własne utwory inspirowane wysłuchanym tekstem,
- potrafi sporządzić notatkę w wybranej przez siebie formie na podstawie wysłuchanego tekstu.
- pisze różnorodne wypowiedzi, dostosowane do sytuacji komunikacyjnej, poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym,
- wprowadza do dialogu słowa narratora dystansującego się wobec wypowiedzi i działań bohaterów,
- pisze opowiadanie twórcze z elementami opisu sytuacji, list oficjalny, notatkę w formie ciągłej, mapy mentalnej, schematu,
- wyjaśnia treści przenośne i symboliczne oraz konteksty interpretacyjne w opisie dzieła plastycznego,
- w sposób pełny i przemyślany charakteryzuje postać literacką lub rzeczywistą, przedstawia wszystkie możliwe motywy jej działania, ocenia postępowanie w odniesieniu do wartości etycznych,
- poprawia własne błędy językowe i stylistyczne.
- sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - fonetyki (stosuje wiadomości dotyczące różnicy między zapisem a wymową głosek oraz funkcji głoski *i* w wyrazie),
 - słownictwa i słowotwórstwa (korzysta z bogatego zasobu słownictwa, stosując wyrazy bliskoznaczne; dba o poprawność stylistyczną tekstu; ilustruje wypowiedzi odpowiednio dobranymi związkami frazeologicznymi i przysłowiami; wyjaśnia znaczenie wyrazów na podstawie ich etymologii; wyjaśnia zmiany znaczenia wyrazów; bada funkcję neologizmów i archaizmów w tekście; analizuje budowę słowotwórczą wyrazu; porządkuje rodziny wyrazów),
 - fleksji (poprawnie używa w wypowiedzeniach ustnych i pisemnych form odmiennej i nieodmiennej części mowy, analizuje ich funkcję w zdaniu; dokonuje rozbioru gramatycznego wypowiedzenia pojedynczego),
 - składni (dokonuje analizy logicznej wypowiedzenia pojedynczego; rysuje wykresy logiczne zdań pojedynczych z różnymi typami orzeczeń i podmiotów, schematy wypowiedzeń złożonych współrzędnie i podrzędnie; rozpoznaje i konstruuje zdania bezpodmiotowe; dba o poprawność interpunkcyjną wypowiedzeń pojedynczych i złożonych).

OCENA CELUJĄCA

Uczeń opanował wszystkie wymienione wyżej umiejętności, osiągnął przynajmniej 99,5% punktów oraz...

- buduje twórcze, bezbłędne pod względem językowym, dostosowane do sytuacji komunikacyjnej wypowiedzi, w których się swobodnie posługuje werbalnymi i niewerbalnymi środkami wyrazu,
- rozpoczyna i podtrzymuje dyskusję na tematy związane z lekturą; rzeczowo, z zachowaniem zasad kulturalnej rozmowy ocenia stanowiska dyskutantów i podaje propozycje rozwiązania problemów,
- swobodnie się posługuje różnymi formami opowiadania i opisu,
- w sposób pełny i logiczny charakteryzuje bohatera lektury,
- wygłaszając tekst z pamięci, dokonuje jego interpretacji głosowej.
- odczytuje sens utworów poetyckich, prozatorskich i innych dzieł kultury (również spoza listy lektur przewidzianej programem nauczania) na poziomie krytyczno-twórczym, uwzględniając ich strukturę i treści przerośne oraz symboliczne; odwołuje się do kontekstów kulturowych.
- analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach komunikacyjnych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu,
- analizuje i interpretuje przerośny sens wysłuchanego tekstu artystycznego.
- swobodnie się posługuje wszystkimi przewidzianymi w programie formami wypowiedzi pisemnej, a ponadto tworzy własne teksty, ciekawe pod względem treści i stylu, bezbłędne językowo,
- formułuje wypowiedzi na temat przeczytanych lektur (także spoza listy lektur przewidzianych programem nauczania).
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści przewidzianych programem nauczania fonetyki, słownictwa i słowotwórstwa, fleksji oraz składni; przestrzega norm poprawnościowych w formułowanych wypowiedziach,
- samodzielnie poszerza wiedzę językową o treści spoza programu nauczania w klasie VI.